

Regeringens proposition

1979/80:63

om ändring i föräldrabalken;

beslutad den 15 november 1979.

Regeringen föreslår riksdagen att anta det förslag som har tagits upp i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

THORBJÖRN FÄLLDIN

HÅKAN WINBERG

Propositionens huvudsakliga innehåll

Fr. o. m. den 1 januari 1980 får en förälder som är skyldig att betala underhållsbidrag till ett barn rätt att göra ett avdrag på bidraget, om han eller hon har haft barnet hos sig under en viss tid. I denna proposition föreslås i förenklande syfte att det sammanlagda avdragsbelopp som tillgodoräknas vid ett tillfälle skall, om det slutar på örestal, avrundas till närmast lägre krontal.

Förslag till**Lag om ändring i lagen (1978:853) om ändring i föräldrabalken**

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 4 § föräldrabalken¹ i paragrafens lydelse enligt lagen (1978:853) om ändring i föräldrabalken skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

7 kap.

4 §

Har förälder som enligt 2 § skall betala underhållsbidrag haft barnet hos sig under en sammanhängande tid av minst fem hela dygn, får föräldern vid fullgörande av sin bidragsskyldighet tillgodoräkna sig ett avdrag för varje helt dygn av barnets vistelse med 1/40 av det underhållsbidrag som räknat för kalendermånad gäller under tiden för vistelsen. Sådant avdrag får dock inte göras på underhållsbidrag som belöper på senare tid än sex månader från utgången av den kalendermånad då vistelsen upphörde.

Har förälder som enligt 2 § skall betala underhållsbidrag haft barnet hos sig under en sammanhängande tid av minst fem hela dygn, får föräldern vid fullgörande av sin bidragsskyldighet tillgodoräkna sig ett avdrag för varje helt dygn av barnets vistelse med 1/40 av det underhållsbidrag som räknat för kalendermånad gäller under tiden för vistelsen. Sådant avdrag får dock inte göras på underhållsbidrag som belöper på senare tid än sex månader från utgången av den kalendermånad då vistelsen upphörde. *Det sammanlagda avdragsbelopp som tillgodoräknas föräldern vid ett tillfälle skall, om det slutar på örestal, avrundas till närmast lägre kronval.*

Föreligger särskilda skäl kan rätten förordna om andra villkor för avdragsrätten än som anges i första stycket. Mot parts bestridande får sådant förordnande dock inte meddelas för tiden innan talan har väckts.

Rätt till avdrag föreligger ej i fall då underhållsbidraget har fastställts med beaktande av att den bidragsskyldiga föräldern i väsentlig mån fullgör sin underhållsskyldighet genom att ha barnet hos sig.

¹ Balken omtryckt 1978:853.

JUSTITIEDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1979-11-15

Närvarande: statsministern Fälldin, ordförande, och statsråden Ullsten, Bohman, Mundebo, Wikström, Friggebo, Mogård, Åsling, Söder, Krönmark, Burenstam Linder, Wirtén, Holm, Andersson, Boo, Winberg, Adelson, Danell, Petri

Föredragande: statsrådet Winberg

Proposition om ändring i föräldrabalken

Föredraganden

I slutet av år 1978 antog riksdagen nya regler om den familjerättsliga underhållsskyldigheten (prop. 1978/79:12, LU 1978/79:9, rskr 1978/79:99, SFS 1978:853–862). Reformen innefattar bl. a. en fullständig revision av den civilrättsliga regleringen i föräldrabalken om underhåll till barn. Huvuddelen av de nya reglerna har börjat tillämpas den 1 juli 1979.

Några av reglerna träder dock i kraft först den 1 januari 1980. Det gäller bestämmelserna i 7 kap. 4 § föräldrabalken, som innebär att en bidragsskyldig förälder har rätt att tillgodoräkna sig ett avdrag på underhållsbidraget varje gång han eller hon har haft sitt barn hos sig minst fem hela dygn i sträck. Avdraget är för varje helt dygn 1/40 av underhållsbidraget för den månad då barnet vistades hos föräldern. Det finns inget som hindrar att föräldrarna kommer överens om andra villkor för avdragsrätten. Också domstol kan bestämma annat, om det finns särskilda skäl.

Reglerna om denna avdragsrätt beaktas i princip även i fall då bidragsförskott utgår. Försäkringskassorna, som administrerar bidragsförskottssystemet, får alltså tillämpa dessa regler vid utbetalningar och återkrav av bidragsförskott. Detsamma gäller kronofogdemyndigheterna, om verkställighet har sökts för underhållsbidrag eller för försäkringskassornas återkrav av utgivna bidragsförskott.

De nya avdragsreglerna innebär att det avdrag som den bidragsskyldige föräldern har rätt till i allmänhet kommer att utgöra en kvotdel av underhållsbidraget. Trots att bidraget normalt bestäms i hela kronotal, kommer avdraget därför många gånger att sluta på örestal. Från riksförsäkringsverket och riksskatteverket har framhållits att det skulle innebära

påtagliga olägenheter för försäkringskassorna och kronofogdemyndigheterna, om de måste räkna med örestal vid tillämpningen av de nämnda avdragsreglerna. Det ADB-system som används gemensamt vid administreringen av bidragsförskott och vid indrivningen av försäkringskassornas återkrav av utgivna bidragsförskott är f. n. inte utformat på sådant sätt att örestal kan redovisas i dessa fall. En ändring av detta system så att en sådan redovisning blir möjlig skulle medföra avsevärda kostnader.

Enligt min mening bör man i görligaste mån undvika att statsverket belastas med de kostnader som en öresredovisning hos försäkringskassorna och kronofogdemyndigheterna i avdragsärendena kan leda till. Jag vill erinra om att man av administrativa och praktiska skäl redan tidigare har infört en avrundning av öresbelopp till jämna krontal i 8 § andra stycket lagen (1964:143) om bidragsförskott, i 16 kap. 4 § andra stycket lagen (1962:381) om allmän försäkring och i lagen (1972:180) om avrundning av vissa fordringar till helt krontal, m. m.

Det kan inte heller ha något nämnvärt intresse för de berörda föräldrarna att avdraget på underhållsbidraget räknas ut i exakta ören. Tvärtom måste det för dem vara en fördel om avdraget beräknas i hela krontal. Att de praktiska skäl som talar för en krontalsavrundning har slagit igenom också i civilrättslig lagstiftning finns det redan exempel på. Sålunda gäller enligt 3 § sista stycket lagen (1966:680) om ändring av vissa underhållsbidrag (den s. k. indexlagen) att bidrag, vars belopp efter indexändring slutar på örestal, skall utgå med närmast lägre krontal (se prop. 1962:129 s. 10, 11 och 16).

Jag förordar därför att reglerna i 7 kap. 4 § föräldrabalken om avdrag på underhållsbidraget kompletteras med en bestämmelse, som innebär att det sammanlagda avdragsbelopp som vid ett tillfälle tillgodoräknas den bidragskyldige föräldern skall, om det slutar på örestal, avrundas till närmast lägre krontal. Bestämmelsen bör träda i kraft samtidigt med avdragsreglerna i övrigt, alltså den 1 januari 1980.

Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

att anta ett inom justitiedepartementet upprättat förslag till lag om ändring i lagen (1978:853) om ändring i föräldrabalken.

Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta det förslag som föredraganden har lagt fram.